

MOLPÍR

Chronologie, nálezy

- nachází se na západním Slovensku, okres Trnava, kopec 370m n.m. v severozápadních Karpatech, poblíž Smolenice
- nálezy již z eneolitu, nová fáze osídlení v pozdním Bronzu (9.-8.st.), vrchol v Halštatu
- leželo na obchodní cestě z jihovýchodu Alp na sever – vlivy z panonské oblasti a z jihu
- neobyčejné množství rozdílných nálezů – leží na průsečíku kulturních okruhů
- nalezeno 3000 malých nálezů, 500 kusů keramiky, spousta střepů
- objevují se hojně malé nálezy z bronzu a mědi, doplňky oblečení, šperky (především jehlice, spony, prstýnky), nástroje a nářadí, sekery... K výbavě patří také přilby, štíty, hroty kopí a hojně trojhranné hroty šípů
- časté jsou polotovary jako kosti, parohy, kámen, často je přítomný mlýnský kámen, rozsáhlá je skupina přeslenů
- v materiálu nalézáme regionální skupiny halštatských kultur (kalenderberský halštatský okruh, horákovská, středodunajská skupina) a lužické kultury, stejně tak přímé vlivy vzdálených kultur

Výzkum

- 1890 publikoval Sándorfi plán osídlení, první rozsáhlý výzkum dělali manželé Duškovi v letech 1963-71
- chronologické rozdělení přepracovala Stegmann-Rajtár v roce 1984

Vývoj hradiště

- dobu vzniku osídlení nemůžeme zatím přesně určit, dle staršího stavu bádání bylo trvalé osídlení položeno do průběhu staršího halštatu (Ha C2), ale nové zpracování materiálu ukazuje, že velká část náleží do dřívější fáze (Ha C1)
- přesto se ukazuje, že z Molpíru pocházejí i starší nálezy z pozdního Bronzu (Ha B2-3)
- v Halštatu vybudováno hradiště s kamenohlinitou zdí – rozděleno na hlavní hradiště a dvě předhradí
- postaveny dvě věže, brány, 62 základů obydlí, mnoho pecí, jeden kultovní objekt a jedna cisterna
- domy byly stavěny v řadě a stejným způsobem
- není jasné, kde obyvatelé hradiště pohřbívali

Zánik

- sídlo bylo náhle zničeno a opuštěno
- těžiště halštatského osídlení leželo v HA C2 a HA D1 (2.pol 7.st. – poč. 6.st.)
- žádný nález nedává doklad pro to, že by osídlení po tomto období existovalo
- o konci má bádání různé mínění – nálezy trojhranných hrotů šípů považují někteří badatelé za důkaz konce osídlení na přelomu 6. a 5. století, kdy bylo vyvráceno Skýthy – těchto hrotů bylo nalezeno přes 500 kusů, mnohé z nich leželi na podlaze mezi ostatními nálezy – je ale možné, že si je vyráběli sami obránci, není tím ale vyloučeno, že možní útočníci měli stejné střely

Literatura k tématu:

Dušek, Mikuláš - Dušek, Sigrid: *Smolenice-Molpír I.* Befestigter Fürstensitz der Hallstattzeit. Nitra 1985.

Dušek, Mikuláš - Dušek, Sigrid: *Smolenice - Molpír II.* Befestigter Fürstensitz der Hallstattzeit. Nitra 1995.

Stegmann-Rajtár, Susanne: *Smolenice-Molpír.* In: Reallexikon der germanischen Altertumskunde 29, Berlin-New York 2005, s.146-156.

Stegmann-Rajtár, Susanne: *Spinnen und Weben in Smolenice-Molpír.* Ein Beitrag zum wirtschaftlichen und relig.-kultischen Leben der Bewohner des hallstattzeitlichen „Fürstensitzes“. In: Slovenská archeológia 46, Bratislava 1998, s. 263-268.

Stegmann-Rajtár, Susanne: *Kultúrne vzťahy halštatského hradiska Molpír pri Smoleniciach na príklade hlinených predmetov kultového charakteru.* In: Pravěk NŘ 10/2000, Brno 2001, s. 457-471.

Alexandr Průša (144104)